

NYHETER

TIPS

2

SAMORDNA
RESURSER

KAJ VILL SE FÖRÄNDRINGAR OCH FÖRBÄTTRINGAR

■ Om jag ska prioritera de tre viktigaste delarna så är det:

Civil överbefälhavare

1 Inrätta en sorts civil överbefälhavare, en stab med personal och en chef som arbetar inom krisområdet professionellt på heltid och med större kriser när de inträffar. Som bygger upp de samverkansformer som krävs, ser till att enhetlig teknik finns på plats överallt och ansvarar för att aktivt öva myndigheter enligt betydligt högre ställda krav.

Tid och resurser

2 Öka professionaliseringen. Lägg tid och resurser på alla nivåer.

Större ansvar

3 MSB tar mer ansvar och visar större engagemang och jobbar mer progressivt som en kraft för vidare utveckling. De får inte bara vara en förvaltande organisation.

Tidsfaktor

4 Främst måste det finnas en ansvarig med mandatet att besluta, fördela och leda arbetet när en kris omfattar flera regioner eller hela landet. Det ledarskap vi har i dag skulle medföra onödigt mänskligt lidande, antagligen betydligt fler döda än nödvändigt och betydligt större materiella skador. Tidsfaktorn är viktig vid kris och den talar helt mot vårt nuvarande system.

"Vår beredskap är god" – gäller inte längre

Sveriges krisberedskap klarar inte av en större katastrof. Åtminstone inte om vi ska tro Kaj Karlsson.

Kaj Karlsson är reservofficer vid kustjägarna, specialistutbildad inom försvaret, författare och debattör när det gäller nationell krisberedskap. Det han reagerar mot är att det saknas samordning och struktur.

Inför samtalet med Kaj hade jag en god bild av svensk krisberedskap förvissad om att vi är duktiga på struktur, kommunikation och organisation.

Kaj raserar snabbt bilden utan att nedvärdera delarna i vår beredskap.

"Ska vara hjälpligt tränade"

-Så länge det är en lokal eller regional händelse så fungerar det tack vare räddningstjänst och polis. Kommunerna ska också ha krisplaner och vara hjälpligt tränade. Skulle katastrofen däremot spridas över större område eller om det inträffar flera samtidiga händelser så fungerar det inte. Då finns ingen övergripande ledning som samordnar resurser och tar de övergripande beslut som krävs. Då ska ett stort antal aktörer besluta inom sina områden utan koordination förutom samverkanskonferenser och att det ska "gynna helheten".

Det Kaj indikerar är; ju större katastrof desto mindre professionell ledning. På lokal nivå är man ofta tränad och där finns personer insatta i varje enskild del. Högst upp ska regeringen, vid en större nationell katastrof, strukturera och leda arbetet under och efter katastrofhanteringen. Den kunskapen och organisationen finns inte enligt Kaj.

"Ju större katastrof desto mindre professionell ledning."

Visar problemen

-Ta ett så enkelt exempel som att en katastrof innebär att vi får begränsad tillgång till fordonsbränsle. Vem avgör och sätter upp prioriteringarna för om det är ambulanser i en region eller lastbilar i en annan som ska få bränsle? Eller var begränsade tillgångar på sjukvård ska koncentreras?

De större krisövningar som genomförs visar också på de problem som Kaj lyfter fram. Det är sena eller inga beslut, brister i informationen till berörda, kompetensbrister och inte minst brister i förmågan att samverka.